

De ringer in det nya året

Det nya året rings in i Vårkumla kyrka av kyrkvaktmästare Edvard Johansson och kyrkvård Karl-Gustav Gustavsson.

Kaller tilhopa menigheten til Herrans Eder Guds hus och ropar til Herran. Så lyder maningen från storklockan i Vårkumla kyrka enligt inskriptionen, och nyårsnatten lät Ed-

Visst var det ringning från många andra kyrkor denna stund, men i hela länet finns bara denna personliga tonen. Vårkumlas klockor är de enda som ringes för hand, och ringare i 45 år har varit just kyrkvaktmästaren Edvard Johansson. I regel är han väl ensam, men vid högtidliga tillfällen som nyårsnatten är kyrkvården K-G Gustafsson med och drar i repet till lillklockan.

Under sommarmånaderna maj till augusti går Edvard kl. 7 morgon och kväll upp de smala stegen i klockstapel, öppnar tornluckorna och ringer bönringningen. Här från klockstapel kan man se

ut åt alla väderstreck och förstå att den lilla kyrkan ligger högt och rint över bygden. Kanske härleder namnet Vårkumla från värkase och man förstår att en sådan eld skulle synas långt över Falbygden.

På sommaren har kyrkvaktare Edvard mycket arbete med skötseln utav kyrkogården som han vill ha klippt och fin, antingen det är mer vanlig söndagshögmässa, eller det är bröllopsdags, Vårkumla kyrka, med normal plats för 130 personer, hör till de populära bröllopskyrkorna. I 45 år har alltså Edvard, nu 68 år gammal, tjänat kyrkan och församlingen. Det är väl troligt att så länge han gör detta, får han med lugna starka tag

vard Johansson budet ljuda ut över bygden då han tillsammans med Karl-Gustaf Gustafsson ringde in det nya året.

ringa i klockorna på gammalt vis, det har kyrkstämman beslutat. Det är trevligast så har man kommit fram till, och för Edvard som bor nästan granne med kyrkan, ser det ut att vara kära besvär.

De båda kyrkklockorna från 1971 och 1757 har alltså kallat till bön och Gudstjänst i över tvåhundra år men delar av kyrkan är ännu äldre; från 1100-talet. Hur länge madonnabilden från sin upphöjda plats har varit med och sett ut över generationer som kommit och gått i kyrkan, vet man inte. Man tror dock att hon är från 1200-talet.

- I Vårkumla kyrka jordfästes på fredagen Henning Clauson, Slutarp. Kantor Margareta Thor spelade vid aktens början Gammal Fäbodpsalm av O. Lindberg, varefter rektor Hjalmar Hellner sjöng Långt bortom rtmder vida av J. Dahlöf. Officiant var kyrkoherde Sven Erik Hagnerud som talade över orden i Luk. 17:5 samt förrättade jordfästningen. Solisten sjöng därefter Bred Dina vida vingar av L Sandell.

Vid baren tog syskon, syskonbarn samt övriga släktingar och vänner ett sista farväl. För kusinerna i Axtorp talade småskollärarinnan Alfhild Kumler, Falköping. Som avslutning på aktens spelades Melodia funebra av D. Olson.

En rik och vacker blomstergård smyckade graven. Den bortgångnes minne hedrades även genom gåvor till Lutherhjälpen. Kistan fördes senare för kremation. 22/1-77.

Vår kära Mor
Mormor och Farmor

Ester Gustafsson

* 5/7 1887

har i dag stilla insomnat. Innerligt sörjd och saknad men i tacksamt minne bevarad av oss, syster, övrig släkt och vänner.

Fröjeredsled, Vårkumla
den 11 februari 1977

Gustav och Anna-Greta
Valter och Gunni
Elly och Arne
Barnbarn
Barnbarnsbarn

Tack Mor för ljuset som Du lät
På barndomsstigen falla.
Tack Mor för Dina tusen fjät
Och för Dina mödor alla.

Jordfästningen äger rum
lördagen den 19 febr. kl. 11.00 i
Vårkumla kyrka där samling
sker.

Efter akten inbjudes till min-
nesstund på Kinnarps Pensio-
nat.

Svar om deltagande önskas
senast den 17 febr. till tel.
0515/172 00.

Dödsfall

Ester Gustafsson. Fru Ester Gustafsson, Vårkumla, änka sedan 1961 efter lantbrukaren och kyrkvärden Oskar Gustafsson, avled på fredagen i en ålder av 89 år. Hon var född på Brandstorp i Vårkumla och flyttade i samband med sitt äktenskap år 1912 till Fröjeredsled. Hon sörjes närmast av barn i tre generationer samt en syster.

I Vårkumla kyrka jordfästes på lördagen fru Ester Gustafsson, Fröjeredsled, Vårkumla. Kantor Margareta Thor spelade som inledning till sorgeakten Melodia funèbra av D. Olson, varefter rektor Hjalmar Hellner sjöng Hur ljuvt det är att komma av I. Dannström. Officiant var kyrkoherde Sven Erik Hagnerud, som talade över orden i Psalt. 103:4 samt förrättade jordfästningen. Solisten sjöng därefter Långt bortom rymder vida av J. Dahlf. Som avslutning spelades Air av J. Battishill.

Vid gravn på Vårkumla kyrkogård tog barn och barnbarn samt övriga släktingar och vänner farväl. En vacker blomstergård smyckade gravn, i vilken märktes blommor från Vårkumla kyrkliga syförening samt från pensionärerna på Frökindsgården.

Centermöte i Vårkumla

3/2-77

Vårkumla Centeravdelningar har hållit sina årsmöten i Bygdegården. Av årsberättelserna framgick att det varit ett år med många aktiviteter. Var för sig eller gemensamt har CP och CKF arrangerat bl.a. kyrkkaffe i Bygdegården, familjefest, tipspromenad, kyrkvandring med

BYGD I FÖRVÄNDLING

24/2-77

kaffeservering, resa till Halland, Lucia-fest i Lokal Frökind samt luciatåll och kaffe på Frökindsgården. En studiecirkel "På jakt efter en hembygd" har startat under hösten.

CKF som har 15 medlemmar omvalde sin styrelse: ordf. Inger Karlsson, Sundet, v. ordf. Ingrid Josefsson, sekr. Kerstin Gustavsson, v. sekr. Gun Neuman och kassör Ella Andersson. Studiesekr. blev Wärna Gustavsson och tävlingsledare Bellis Vårdén.

CP:s styrelse fick följande sammansättning: ordf. Karl-Gustav Gustavsson, v. ordf. Kurt Bertilsson sekr. Arne Karlsson, v. sekr. Valter Gustavsson och kassör Inge Josefsson. CP har 18 medlemmar.

Efter förhandlingarna avtäckades avgående v. ordf. Gunnar Gustavsson, Lilleg. och v. sekr. Holger Källén för deras mångåriga insatser i styrelsen.

Hur en bygd förändras under en generation kan man se om man studerar gamla bilder. 60 år är med historiska mått inte någon längre tid, men från bilden t.v. – sannolikt tagen 1917 i Slättängsskogen där Gustav Vårdén och Edvin Apel fäller träd med stockasåg – och till dagens skogsavverkare, processorn – fotograferad 1977 på ungefär samma plats som första bilden – är det en enorm utveckling.

Om Vårkumla när seklet var ungt berättar vi på sidan **B** i ett bildreportage med anledning av en bildutställning i dagarna.

forts.

Text: JOSEF JACOBSSON
Foto: GUNNAR VÅRDÉN

HEMBYGDSFORSKNING

I VÅRKUMLA

På jakt efter en hembygd heter ett av vinterns studieämnen redigerat av Vuxenskolan med hjälp av K. G. Gustavsson och C. G. Holdar som skrivit studieplanen. I Vårkumla liksom för övrigt i bygden har man kunnat få hjälp av Bert Johansson i Åsarps forskningsarbete, och hans material liksom annat som finns bevarat i bygden, har helt överskuggat den ursprungliga studieplanen. Gamla kartor, brev och andra dokument samt inte minst fotografier kan ge en bild av hur det sett ut vid sekelskiftet och senare. I Vårkumla ritas just nu en karta, där gårdar, torp, skolor, affärer, kölnor, smedjor, fornminnen och annat av intresse prickas in. Av särskilt stor glädje har varit ett stort antal fotografier som ställts till förfogande av den från Vårkumla bördige Gunnar Vårdén, fotografier som tagits i Vårkumla under tiden 1913-20.

En vinters studiearbete kan ju inte kartlägga hela socknen. Till våren planeras promenader i markerna för att på ort och ställe leta efter

husgrunder, vildaplar och seglivade prydnadsbuskar som minner om forna dagars decentraliserade bosättning. För att ytterligare underlätta forskningsarbetet och bevarande av det som finns, inte minst av muntliga traditioner, hoppas man också att kunna bilda en hembygdsförening. Därför kommer då ortens befolkning att inbjudas till en samling i Vårkumla bygdegård för att se på kartskissen och det bildmaterial som utställs.

Bilderna är ett urval som visar den förändring som alltid pågått men med särskilt hög takt i nuvarande och föregående generation.

Kyrkvaktaren August Jonsson har varit och hämtat Falköpings Tidning. Den delen av skiegärdesgården som syns är nyiagad. Det kan man se på de lövvidjor som använts för sammanfogningen.

Ett kallt och besvärligt arbete var att skölja tvätten. Oftast fick den köras långa vägar till ett lämpligt vattendrag. I Vårkumla kunde man vid lämplig vattentillgång skölja i Håkanssons bäck och på bilden syns Josefina Larsdotter, Ida Apel, Estrid Johansson och Elin Johansson med detta arbete.

Skördebild från Nolgården. Karl Sand mejar och Elin Johansson tar upp. I bakgrunden syns olika sätt att sätta upp nekerna till tork på.

forts.
↓

forts.

Slätterbild från Lillagården. Slätterkarlarna Edvin Apel, Alfred Dalberg och Alfred Åberg brynar liarna vid sina "brynebötter". Det gällde att hålla lian skarp mellan stenar, surkaskott och annat som hindrade. Bäst var att slå på morgnarna medan "slätterdagen" fanns kvar.

Plöjning nedanför Vårkumla gamla kyrka i jord som odlats i årtusenden.

Hemindustri hos familjen Lust, där stickning på stickmaskin utfördes. Frida med dottern Ella i knäet, Anna, Ellen Ågren och Stava samt Johan Lust.

Vårkumla skola, varken den första eller den sista, fortfarande bevarad och nu använd som bostad. Lärarinnan Elin Magnusson med skolbarnen Gunnar Clausson, Erik Bohman, Göran Johansson, Gerda Johansson, Alexis Bohman, Anna Gustavsson, Ruth Eng, Elsa Andersson, Karin Gustavsson, Edvard Johansson, Gerda Gustavsson, Erik Eng, Karl Gustavsson och Elsa Jonsson.

forts.

Anna-Kajsa Andersdotter, Gran-Anna i sin stuga. Stugan finns ännu kvar och underhål-
len.

Posering för fotografen vid komministerbostället Vårskäl.

Torvkörning från Risholmen när man slog sig tillsammans i byn. Det blev ju lite roligare
så med många par hästar framför slädarna.

Kopremiering vid Hulegården omkring år 1915. Ett trettio-fyrtiotal kor syns på bilden,
många troligen ättlingar till den i tjurföreningen tjänstgöranden tjuren Are av Ayrshire-
ras. En unik bild i detta av hästpremieringar dominerande landskap.

forts. ↑

↑ forts.

Bernhard Johansson, Hulda Källén och Emmy Johansson får som sakkunniga namnge personer och platser på de kort som tagits någon gång när seklet var i sin början.

Som ett treriksröse ligger Välbergs sten i gränsen mellan Värkumla, Kinneveds och Smula socknar.

Värkumla får hembygdsförening ^{1/3} -77

En stor del av Värkumlas innevånare var i fredags samlade i bygdegården, dels för att se en bildutställning och dels för att bilda hembygdsförening. Bakom arrangemangen ligger en studiecirkel "På jakt efter en hembygd" som genom tillgång till Gunnar Wårdéns Värkumlabilder varav ett smakprov visats i FT samt genom insamling av andra bilder, nu kunde visa ett hundratal motiv från bygden. En stor del av kvällen användes alltså att se på bilderna och komplettera de uppgifter till dem som gör dem ändå värdefullare.

En ganska fullständig karta kunde också beses, en karta som arbetats fram under vintern med de gamla torpställen och annat som man nu känner till men till vilken kompletteringar kommer att göras efter vårens fältvandringar.

För att vidare kunna ta tillvara de kulturminnen som finns har man förstått att en hembygdsförening som når en större krets av människor än studiecirkeln vore önskvärd. På cirkelledaren, Josef Jacobssons fråga om man var beredd att bilda en sådan var svaret entydigt ja, och man tillsatte så en interimstyrelse som nu får vidare förbereda en hembygdsförening.

Årssammanträde

med delägarna i Axtorps - Halagårdens dikningsföretag hålls i Fröjeredsled onsd. den 20 mars 1977 kl. 20.00.

Styrelsen

Kreaturs- och lösöreauktion

å **BILLSHOLMEN, VÄRKUMLA, VARTOFTA** (10 km fr. Falköping)

Torsd. d. 21 april 1977 kl. 11.00 då arr. Göte Karlsson, tel. 0515/302 06 låter försälja sitt därvarande yttre lösöre, ss:

42 st NÖTKREATOR såväl SRB som SLB, varav 18 kor i olika kalvställn. 9 kvigor f. 1975, 11 kvigor f. 1976, 1 tjur f. 1976 och 3 kalvar f. 1977. **3 st SUGGOR** varav 2 bet. **2 st gödsvin** ca 6 mån. och **1 kull smågrisar** ca 9 veckor.

Maskiner o. redskap: 3 st traktorer ss: Ferguson 65, 1961, Ferguson 35, 1963 m. lastare, och BM Viktor 1956 m. lastare, snöskopa, högrep, jordskopa, 2 gödselgrepar, belastn.vikt 500 kg, 2 nya tr.däck 12x36, schaktblad Vreten, 2-sk.tr.plog Fiskars, Hyringaharv 21-p., slättharv, 2 såmaskiner bogs. varav 1 19-släpbill., 2 ringvältar 1 3-del., slätterskåra Aktiv, löspress Vety, sidoräfsa JF, balvagn, 2 höräfsor 1 f.hydr., tr.släpräfsa, kombivagn 3-ton JF, konstg.sprid. M. Amby, skördetröska Aktiv m. säck 5-fot, jordborr, 2 gummihj.vagnar, hackelseverk, gröpkvarn, gripklo, kapklinga, el.motor 10 hk, slipsten m.motor, lastbrygga, bindare, 2 mj.maskiner Hydropuls, mj.maskinsmotor m.pump, varm.bered. 80 l, diskbänk, mj.flaskor, el.svets, kättingar, säcklyft, skottkärror, säckar, presenningar, domkraft, snökedjor, div. virke, skulltorkstrapets, 2 fläktar 80 cm och 1 m, skravsladdar, 2 grisl.boxar, värmelampor, staver, en större mängd stängselstolpar, även ek o. 4-såg. trädg.stolpar, ek. m.m. som ej här spec.

Sex mån. villkorlig kredit m. sedvanl. äganderättsförbehåll. Övriga villkor vid auktionens början.

AB s.o. HOVRÄTTSNOTARIE
ALBERT RINGIUS FASTIGHETSBYRÅ

Tel. 0515/113 75, 114 75 FALKÖPING bost.tel. 0515/116 75

ATT HYRA

Sommarbostad

i Värkumla Bygdegård uthyres.
Tel 0515/333 43.

FRÖKIND

Sockenträff ^{14/4-77}.
blir det i Värkumla bygdegård på lördag kväll. Det är den nybildade hembygdsföreningen som bjudit in Värkumla-bor i "förskingringen" att titta på de gamla fotografierna.

F.d. Värkumlabor

hälsas välkomna till Bygdeg.
lörd den 16 april kl 19.00 för att titta på de gamla fotografierna och dricka kaffe.
Hembygdsfören.

Bildafton i Vårkumla

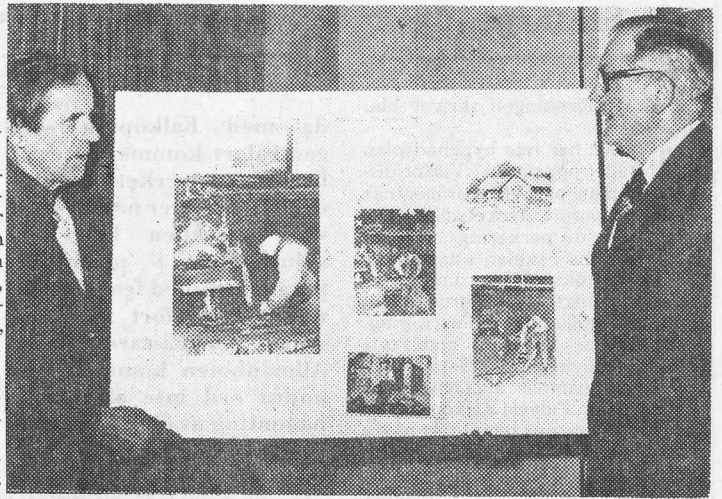
21/4-77.

Vårkumla nystartade hembygdsförening hade i lördags bjudit in utflyttade sockenbor för att se den bildutställning som vinterns studiefit åstadkommit. Ett sjuttioal personer hörsammade inbjudan till bygdegården och kunde här se främst då Gunnar Wårdéns bilder från början av seklet samt andra foton som under vintern kommit fram ur gömmorna och förstoras. Intresset för bilderna har varit stort och omkring tvåhundra förstoring-

ar är beställda av det utställda materialet.

Det var vid avslutningen på studiecirkeln "På jakt efter en hembygd" som en interimstyrelse för hembygdsföreningen tillsattes och strax därefter bildades föreningen med Valter Oskarsson som ordf, K-G Gustavsson vo, Astrid Andersson sekr, Ella Andersson v sekr, Karin Samuelsson kassör och övriga ledamöter Bernhard Johansson och Ingemar Karlsson samt med Inger Karlsson och Nils Neuman som styrelsesuppleanter.

Föreningen har nu redan 35 medlemmar och planerar en fortsatt torpinventering som kommer att kompletteras med fotvandringar i hembygden under våren.

Elon Broberg t.h. har en gång arbetat i Karl Engss smedja och ser här tillsammans med hembygdsföreningens ordf Valter Oskarsson på bildskärmen från Engss smedja.

Styrelse för dikningsföretag

Till styrelse för Axtorp-Hallagårdens dikningsföretag av år 1947 i Kinneveds och Vårkumla socknar har utsetts: Valter Oskarsson, Fröjersled. ordförande, Bernhard Johansson, Axtorp, Vartofta, Lars Eckerlid, Hallagården, Slutarp. och Lennart Pettersson, Hallagården, Slutarp. med Jan-Erik Gustavsson, Glaskulla, Vartofta, såsom suppleant.

18/5-77.

FOTO FRÅN FORDOM:

Syfyöreningen i Vårkumla

14/5-77.

2På tiotalet lät sig den här gruppen i Vårkumla fotografieras av C. Berglund i Trädet. Det är Vårkumla syfyörening, som har träffats i Slättäng. Bilden har vi fått låna av Astrid Jansson, Ledsgården, Näs, vars

mormor Anna Larsson - född 1861 - ni hittar längst till höger i främre raden. Här har ni namnen på dem som sydde i Vårkumla.

Främre raden: Anna, Kajsa Andersdotter (Gran-Anna), Au-

gusta Johansson, Frida Johansson, Emeli Johansson, Johanna Neuman, Hulda Bohman, Holger Neuman, Kristina Fast, Frida Samuelsson, Ida Eng, Emma Fredriksson, Anna Larsson.

Bakre raden: Tilda Hellgren, Anna Lust, Adela Gustavsson, Elin Gustavsson, Gerda Hellgren, Elin Magnusson, Edit Neuman, Ellen Gustavsson, Hilda Karlsson, Ingeborg Karlsson, Elin Claesson.

Vårkumla

Kyrkostämman, hålles i bygdegården, fredagen den 3 juni kl 19.30.

VÅRKUMLA KYRKA

Midsommardagen kl. 08.30 morgongudstjänst vid domarringen. Kh Edvardsson.

Välkomna!
Kyrkorådet.

En av de vackraste boplatserna var nästa man kom till, Dahlbergs. Husen var visserligen även här borta, men en sondotter till Alfred Dahlberg, Inger Johansson från Luttra, var med på promenaden och visade här upp en oljemålning som gjorts innan stället flyttades 1930. Stenarna i trädgården och fruktträden fanns kvar och kunde kännas igen med ledning av målningen. Stugan finns också "i livet", den blev flyttad till Billsholmen i Vårkumla.

Från Dahlbergs gick man sedan via vandringsleden i över Vårkumlagränsen för att lättare komma till Vålbergs sten; ett tresockenmärke mellan Bredene, Smula socken och Vårkumla-Kinneved.

Här kunde man genast konstatera att skogen nu tar bort för mycket av den stora stenens märktighet, en sten som när marker-nas folk bodde där, kunde ses vida omkring. Stenen sägs vara ett jättekast, trollen på Mösseberg försökte tysta den förhatliga ringningen i Vårkumla kyrka, men missade kastet och så blev det i stället ett tresockenmärke.

★

Under ett utsprång i stenen låg Vålberg när åskan gick, och när hans första stuga brunnit ned, innan en ny byggdes upp igen. Kanske var han rädd för åskan; som ett straff för det han en gång gjort i broderlandet Norge, bankrån. Han hade visserligen blivit infångad för sitt bankrån och satt i norskt fängelse, men hade räddat sina pengar och lyckades fly. I tre dygn satt Vålberg under en bro och filade av sina bojor och så kom han till Vårkumla men vågade aldrig växla in sina norska pengar till svensk valuta. Han hade lagt dem i en butelj trodde man och gömt den under en sten. Många var det som letade under stenarna i närheten, men ingen fann skatten. Vålberg fick lite förnödenheter av tidens fattigvård, men ingen vågade sig in till honom, han hade både gevär och revolver. Det var bäst att ställa maten på trappan. När så maten inte var uppäten utan stod kvar några vinterdagar, gick man in och Vålberg låg död och stelfrusen.

Man tror att någon så småningom fann hans penninggömma i spismuren, men ingen mer än då upphittaren vet vad som är sanning. 30/6-77. (del av arkivet)

Friluftsgudstjänst i Vårkumla

28/6
-77-

Traditionsenligt var Vårkumlabor och andra samlade på kyrkbacken intill Vårkumla kyrka midsommardagens morgon för att fira

gudstjänst. Sommaren hade gjort sitt intåg, fagra blomster och några höstackar fanns på plats tillsammans med åhörarna när kh Bertil

Edvardsson förrättade tjänsten och efter predikan följde sedan barn-dop i kyrkan då en flicka och en pojke döptes inför församlingens ögon.

50 år

Bengt och Bellis Vårdén från Vårkumla som ingick i Falköpingsavdelningens lag, är duktiga då det gäller frågesport och bidrog verksamt till att rätta upp Falköpings ära. 3/11-77. (1067)

50 år fyller den 22 juli f lantbrukaren Karl-Erik Sigvard Eriksson, Backgården, Vårkumla. Jubilaren är född i Vårkumla. Han är kyrkokassör sedan 1958.

Erik Karlén. F lantbrukaren Erik Karlén, Falköping, avled på torsdagen i en ålder av 75 år. Han var född i Vårkumla. Han ingick 1921 i äktenskap med Ellen, född Andersson. Ett 20-tal år innehade han Ågården i Åsarp, varefter han ägde och brukade Marjarp i Friggeråker, som numera brukas av en son. På senare tid vistades han på Ambjörnsgården.

Änkeman sedan 1955 sörjes han närmast av barn i tre generationer.

Vårkumla

ORD. KYRKOSTÄMMA

HÅLLES I Bygdegården torsdagen den 20 okt. kl. 19.30. Ärenden: besluta om 1978 års stat.

Ordföranden

Vårkumla

Ord. kyrkostämman hålles i Bygdegården måndagen den 12 dec. kl. 19.30.

Ordföranden.

Oförändrat i Vårkumla

28/10

-77-

Vid ordinarie kyrkostämman i Vårkumla häromdagen beslöts att utdebiteringen av kyrkoskatten skall bibehållas oförändrad, d.v.s. 1.40 kr.

SÅNGKÖREN I VÅRKUMLA

1/2-22.

En gång, innan landsbygden började avfolkas, innan bilarna lätt bar oss till andra och större orter än den egna socknen, innan TV lade beslag på våra kvällar, fanns det en sångkör i Vårkumla – som i så många andra byar och samhällen. Vi vet inte så mycket om kören, utom att den sjöng i kyrkan och att den bildades på initiativ av lärarinnan Berta Wallander, som också

var sångledare. Men vi förmodar att kören hade trevligt när den samlades till övningar och att den antagligen sjöng utanför kyrkans väggar.

Arne Eng heter den man som lånat oss fotot och hans mor och far var medlemmar i sångkören. När bilden togs var de dock inte gifta med varandra.

Medlemmarna i kören: Första

raden från vänster: Natalia Fredriksson, Frederika Fredriksson, Berta Vallander, Maja Borell, Nami Borell, Ida Gustafsson-Eng. Andra raden: Anna Fredriksson, Emma Gustafsson, Grännarp, Emma Fredriksson, Billsholmen, Hulda Bohman, Anna Kjellén, Elin Gustavsson, Hallestorp. Tredje raden: Johan Fredriksson, Fredrik Neuman, Sanfrid Fredriksson, Karl Eng och Linus Olsson.